

[Chr. Thomsen.]

nisteren stillet et ændringsforslag, der går ud på, at loven kun får yderligere gyldighed for finansåret 1955—56 og ikke som først foreslået også for 1957—58. Udvalget er iøvrigt enig om, at lovens § 2, stk. 1, skal forstås således, at folk, der ønsker lån til installering af varmeanlæg i såkaldte koldhuse, kan få lån i henhold til denne paragraf. Udvalget tiltræder det af den højtærede landbrugsminister stillede ændringsforslag og anbefaler iøvrigt lovforslaget til vedtagelse.

Landbrugsministeren (Smørum): Jeg vil gerne takke udvalget for den gode, saglige forhandling, vi havde under samrådet om dette lovforslag. Jeg takker for den enstemmige tilslutning til dets gennemførelse her i folketinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, §§ 2—4 og lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Arnth Jensen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen udtaler sig imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 653; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1763).

Første næstformand (Arnth Jensen): Sammen med denne sag foretages de to følgende på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 651; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1763)

og

Første behandling af forslag til lov om euforiserende stoffer.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 641; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1763).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Mærk: De tre lovforslag, som her er til behandling, vil sikkert få en let gang gennem det høje folketing. De er jo hver især een side af samme sag, og de er baseret på en betænkning, der er afgivet af det af indenrigsministeriet den 10. november 1950 nedsatte udvalg, en betænkning, som efter min mening giver et klart billede af et tiltagende misbrug af narkotika eller, som det nu skal kaldes, euforiserende stoffer.

Antallet af eufomaner i Danmark anslås til at ligge et sted mellem 1 000 og 2 000, mens tallene i Norge, Sverige, Holland og England ligger langt lavere. Hvis man ser på forbruget af disse stoffer i de forskellige lande, må man konstatere, at vi også herhjemme ligger i toppen. Ifølge en international statistik fra 1951 androg forbruget herhjemme 28 kg pr. 1 million indbyggere, mens de førnævnte landes forbrug ligger væsentligt under vort; Norge har således et forbrug på 18 kg og Sverige 11,8 kg. Disse tal viser, at der er ved at ske en alvorlig udvikling på dette område. Dertil kommer, at tiden er løbet fra den gældende opiumslov, som er ca. en snes år gammel, ikke mindst fordi de euforiserende stoffer har skiftet karakter i de senere år og ikke længere samler sig om opium og morfin; de er nu i stigende grad baseret på amfetaminmidler, hvorunder bl. a. hører de såkaldte ferietabletter, mecodrinforbindelser m. v., og det er jo om disse stoffer, smughandelen særligt samler sig, velsagtens også fordi disse midler hidtil ikke har været dækket af opiumslovens straffebestemmelser.

Forslagenes formål er at bremse og bekæmpe det misbrug, som finder sted af de euforiserende stoffer, og der er for mig ingen tvivl om, at disse nye lovregler vil være velegnede hertil, fordi de går til ondets rod, idet man nemlig gennem denne lovgivning forsøger at afskære eufomane personer fra deres forsyningskilder til stofferne.

Jeg skal ikke komme ind på forslagernes

[Mærk.]

enkeltheder, da der allerede gennem ministerens fremsættelse og forslagene bemærkninger udførligt er redegjort herfor; men jeg vil gerne sige, at forslagene vedtagelse vil være ensbetydende med, at adgangen til at erhverve disse stoffer ad legal vej vil blive betydeligt vanskeligere, end det hidtil har været tilfældet. Konsekvensen heraf vil utvivlsomt blive, at det illegale markeds behov vil blive søgt dækket på anden måde, dels gennem indsmugling af stofferne, dels ved tyverier fra læger og apotekere samt fra medicinfabrikker og lignende steder, hvor der findes lager af stofferne, samt ved falske og forfalskede recepter. Alt dette har man forudset, og forholdsregler herimod af forskellig art er indeholdt i de tre lovforslag.

I den forbindelse vil jeg gerne pege på, at jeg ikke i bemærkningerne til lovforslagene eller i betænkningen har set bestemmelser om, at enhver, der fremstiller, besidder, distribuerer eller sælger disse farlige stoffer, skal opbevare dem på betryggende måde under lås og slå, og at kun særligt autoriserede personer må have adgang til det sted, hvor stofferne opbevares. Men det er måske et af de spørgsmål, som vi nærmere kan drøfte med de sagkyndige i det kommende udvalg.

Jeg vil gerne slutte disse bemærkninger med at takke den højtærede minister for forslagene fremsættelse. Jeg er overbevist om, at en skærpelse på dette lovgivningsområde vil skabe tilfredshed i vide kredse, fordi forslagene gennemførelse vil betyde et langt skridt fremad i bekæmpelsen af et samfundsonde, som har mange ødelagte skæbner i sit kølvand. Jeg kan altså på mit partis vegne anbefale alle tre lovforslag til en hurtig og velvillig behandling.

Ladefoged: Ligesom den foregående taler, det ærede medlem hr. Mørk, vil jeg gerne sige tak, fordi indenrigs- og boligministeren har fremsat disse tre lovforslag. Der er sikkert også grund til at takke indenrigsministeriet, fordi man i 1950 nedsatte et sagkyndigt udvalg til at undersøge og klarlægge problemerne omkring de euforiserende stoffer, for de har jo både få gode og mange dårlige virkninger for hele vort samfund. Det er med stor interesse, jeg

har læst udvalgets betænkning. Man er straks klar over, at det har været et udvalg, der har vidst, hvad det skulle beskæftige sig med, og jeg synes, at det resultat, det er kommet til, er prisværdigt; det har gjort et grundigt studium, og det har igennem sin betænkning også anvist veje, ad hvilke man kunne gå for i nogen grad at komme disse onder til livs. Det samme har den højtærede minister sikkert fundet ud af, idet nemlig alle tre lovforslag i høj grad hviler på denne betænkning.

Der er jo mange mennesker, der ved at læse aviserne studser over, at man i vort lille, oplyste land kan finde forhold som dem, der råder i Nyhavn og på andre havnepladser; det er ofte ikke helt udramatiske skildringer, man får af de forhold, der der findes.

Det er også rigtigt, som det ærede medlem hr. Mørk nævnte, at vi i brugen af euforiserende stoffer ligger foran vore nabolande, men jeg vil dog have lov til at påstå, at man undertiden har haft indtrykket af, at der var endnu flere narkomaner eller eufomaner, hvad man nu vil kalde dem, end tilfældet er, i Danmark. Men ikke destomindre er det udmærket at komme ind på en lovgivning, hvorved man bliver i stand til at hjælpe både lægestanden og ofrene for de narkotiske midler. Ikke mindst lægestanden, som også har givet sin tilslutning til denne betænkning, og som er indforstået med lovforslagene, kan have gavn af de nye lovregler. Man forstår så vel, at en travlt optaget læge, der måske er overarbejdet i dagens gerning, og som bliver kaldt ud til et sent nattebesøg, i en mere eller mindre bevidst tilstand kan være udsat for den fristelse at benytte sig af et eller andet stimulerende. Selvom dette stimulerende stof er farligt, men viser sig at hjælpe i den øjeblikkelige tilstand, ja, så er det muligt, at han næste gang prøver det igen, og inden han ser sig om, går rouletten. I bemærkningerne er der også sagt en del om, at visse læger — jeg tror ikke, det er så mange, men nogle — ligger under for denne last, og det er da en given sag, at hvis de gør det, må de efterhånden komme til at se med andre øjne på de ofre for narkotika, som søger dem i en sen natte-time; muligvis kan det også være fristende

[Ladefoged.]

at hjælpe dem igennem en akut nødsituation. Derfor er det meget godt, at man indfører et kartotekssystem. Der er nogle, der er betænkelige ved et sådant system, men det er jeg ikke i dette forhold, fordi det i virkeligheden vil være en hjælp både for lægerne og for ofrene for denne last. Det synes jeg ikke man kan sige noget særligt til.

Hvis jeg skulle indvende noget imod denne lovgivning, skulle det være, at den egentlig ikke er vidtgående nok på visse områder. For der findes jo to slags mennesker, der misbruger narkotika: de, der sætter salget i system og laver sig et marked for det, og så ofrene, som efterhånden bliver meget villige medarbejdere. Jeg synes, at disse ofre derved er blevet ramt tilstrækkelig hårdt, og at man må prøve på at hjælpe dem og ikke tage lovens strengeste midler i anvendelse straks, hvorimod de kynikere, der sidder og trækker i snorene og måske tjener formuer — hvad ved jeg — på disse ting, ikke kan rammes hårdt nok. Man hører jo tale om dette edderkoppespind, som findes i andre, større lande, hvor tilsyneladende pæne, respektable borgere lever netop af disse stakkels mennesker, og jeg synes, at hvis man får fat på disse kyniske individer, må man ramme dem ikke alene med den nugældende straffelovs hårdeste bestemmelser, men med yderligt skærpede straffebestemmelser, for jeg synes, næsten ingen straf kan være for hård for den slags individer, som benytter sig af andre menneskers ynkværdighed.

Jeg kan som sagt indse, at det går i den rigtige retning, og at vi sikkert her vil kunne komme både læger og andre til hjælp. Tandlægerne er jo taget med, fordi de også omgås disse midler, men der er der vel ikke den samme fare tilstede som for lægernes vedkommende. Jeg kan derfor tilsiige mit partis ubetingede støtte til gennemførelsen af disse tre lovforslag, og jeg håber, at vi får nedsat et udvalg, der ganske vist måske ikke kan forbedre lovforslagene væsentligt, men som muligvis vil kunne få nye sider frem ved den samme ting og vil kunne foreslå ændringer, hvor der trænges til det — det er jo altid af den grund, man nedsætter udvalg. Men som sagt, mit parti er villigt til at hjælpe den højtærede indenrigs- og

boligminister ved gennemførelsen af disse lovforslag.

Poul Claussen: Det problem, som disse tre lovforslag behandler, er jo ikke et specielt dansk problem, heller ikke er det et nyt problem. Misbrug af narkotiske midler har gennem tiderne beskæftiget autoriteterne i overordentlig mange lande, ikke mindst de lande, som det i dag er blevet almindeligt at kalde de underudviklede. Misbruget af narkotiske midler har jo haft et sådant omfang, at man f. eks. for mange år siden i Folkeforbundets hygiejniske sektion tog spørgsmålet op — også forud for dette tidspunkt har det været genstand for behandling på et internationalt plan — ud fra ønsket om at værne først og fremmest ukyndige, primitive mennesker mod de sørgelige følger af denne ganske ødelæggende last. Først og fremmest gennem Folkeforbundets indsats i årene efter første verdenskrig har man opnået sådanne resultater, at man kan siges at være kommet narkomanien i dens klassiske form i den grad til livs, at den er indskrænket til et minimum. Efter min mening er der her gjort et stort og beundringsværdigt arbejde.

Nu er forholdet i den sidste årrække kommet ind i en ny fase, først og fremmest gennem fremkomsten af nye stoffer, som også har vist sig at være ødelæggende for helbredet ved fortsat brug. Nogle af disse stoffer er nævnt i den røde betænkning, der ledsager lovforslagene, og om dem alle gælder det faktisk, at man ikke straks har erkendt de farlige følger, som fortsat brug af dem kan få. Yderligere har de former, hvorunder disse nyere midler fremtræder, været sådanne, at disse midler i modsætning til adskillige af de gammelkendte narkotika i en helt anden grad har kunnet bringes ud i handelen og derfor har haft en, hvad man kunne kalde, betydelig smitsom virkning i samfundet.

Disse lovforslag, hvis fremkomst er overordentlig velmotiveret, tilsigter altså at tilvejebringe mere ordnede og forsvarlige forhold på dette område.

Lovforslaget om ændring i lov om udøvelse af lægegerning tilsigter først og fremmest at afskære narkomane personer fra deres hidtidige forsyningskilder eller i hvert fald i høj grad vanskeliggøre deres forsyning med de

[Poul Clausen.]

pågældende narkotika. Det giver ministeren en, synes jeg, meget omfattende bemyndigelse til at foretage indgribende foranstaltninger på alle de områder, som der her kan være tale om. Jeg siger, at denne bemyndigelse synes at være meget omfattende. Jeg er klar over, at den må være ganske omfattende, men det kunne jo være interessant i det kommende udvalg at diskutere med den højtærede minister, i hvilken udstrækning det er ministerens hensigt at følge de anvisninger, der er givet i betænkningen.

Lovforslaget om euforiserende stoffer indeholder først og fremmest bestemmelser om straffen for at være i illegal besiddelse af euforiserende stoffer, men selvom man udvider straffebestemmelserne, og selvom man bemyndiger ministeren til helt at forbyde tilstedeværelsen af visse stoffer her i landet, er man veget tilbage for at indføre egentlige tvangsforanstaltninger overfor dem, man vil kunne kalde manifeste narkomaner. Udvalget og ministeren er gået ind for, at man ved gennemførelsen af dette lovforslag prøver virkningen af de foreslåede forholdsregler, og jeg er helt indforstået med, at man går den vej, selvom det er klart, hvad der også fremgår af udvalgets betænkning, at man andre steder ikke er veget tilbage for egentlige tvangsforanstaltninger. Således fremgår det af betænkningen, at i en enkelt stat i USA har man indført tvangsmæssig afvæning for personer, der er narkomaner, når de er under 21 år. Man tager sig altså først og fremmest af de yngre, hvor utvivlsomt også chancen for afvæning og rehabilitering er størst. Men også i andre lande, der ligger nærmere ved os, i Europa, har man indført foranstaltninger, hvorved man tvangsmæssigt kan indlægge de pågældende til afvæning. Det gælder f. eks. visse steder i Vesttyskland, hvor man har ligestillet narkomanerne med alkoholikere, sindssyge og åndssvage. Man kan tage dem i tvangsforvaring, såfremt de må betragtes som farlige for sig selv eller andre i deres narkomani.

Jeg går som sagt ud fra, at forslagene vil

komme til udvalgsbehandling. Jeg skal derfor ikke gå i enkeltheder, men kan på mit partis vegne tilsige den højtærede minister vor medvirken til en hurtig og velvillig behandling af lovforslagene.

Ingeborg Refslund Thomsen: Om lovforslaget om ændring i lov om udøvelse af lægegerning vil jeg gerne sige, at det forekommer mig at være meget rimeligt, at en læge selv skal kunne fraskrive sig retten til at udøve lægegerning og også senere skal kunne få denne ret igen. Denne form virker ikke så stærkt, som hvis offentligheden kun får at vide, at sundhedsstyrelsen har frataget en læge praksisretten. En læge, der har haft visse vanskeligheder at kæmpe med, kan jo være en meget dygtig læge og på mange måder for god til at slås ud så hårdt, som han ville blive det ved en simpel fratagelse af retten til at praktisere.

Der kan vel heller ikke rettes væsentlige indvendinger imod, at en læges letsindige og uansvarlige omgang med euforiserende stoffer i sin praksis eller til eget brug efterhånden kan føre til, at han må give afkald på sin ret til at ordinere disse stoffer, når han har haft adgang til en mundtlig forhandling i sundhedsstyrelsen og alle hans synspunkter er hørt. Den læge, der så alligevel mener sig forurettet, kan begære domstolsprøvelse. Det forekommer mig også rimeligt, at denne ret senere kan tilbagegives.

Jeg ville tro, at en landsbylæge og en almindelig købstadlæge meget hurtigt får kendskab til de personer, som må antages at misbruge euforiserende stoffer. Måske kan et hemmeligt kartotek over personer, der misbruger disse stoffer, have nogen betydning i den store by København, men jeg synes absolut ikke om, at disse lister også skal tilstilles apotekerne. En læge er een person, et apotek er mange, så det er at gå for vidt. Hvis man ville nøjes med en liste over personer straffede i henhold til denne lov, så var der måske lidt mening i det.

For tandlægerne gælder det, at de nor-

[Ingeborg Refslund Thomsen.]

malt slet ikke anvender euforiserende stoffer i deres praksis, så lovændringen tager nærmest sigte på at beskytte tandlægen mod sig selv, hvis der skulle være en tandlæge, der ville misbruge recepter til eget brug. Kontrollen hermed er og bør også være den samme som for læger.

Det tredje lovforslag, forslaget om euforiserende stoffer, griber meget mere grundigt end hidtil om ondets rod og søger på alle måder at stoppe kilderne til misbrug af disse stoffer, og det kan kun hilses med glæde fra alle sider. Det kan simpelthen til enhver tid forbydes, at de allerfarligste stoffer i det hele taget forefindes her i landet, og om andre stoffer gælder det, at ikke blot køb og salg, men også enhver form for besiddelse af disse stoffer kun kan tillades apotekere og specielt anerkendte personer eller firmaer.

En krigstid og efterkrigstid er altid præget af manglende respekt for lovene; sortbørshandel flourer, og medens folk fordømmer sælgeren, ser de mere overbærende på køberen, der i hvert fald har måttet præstere en ublu betaling. Det begyndte måske for mange mennesker med illegal handel med gummi og kaffe, da dette var indbringende, og de, der lod sig drive længst ud og var mest skrupelløse, tog senere chancen, hvor den var at finde; det var bl. a. i smughandel med euforiserende stoffer, som har taget et stort omfang.

Da der ikke er tale om væsentlig indsmugling fra udlandet og de forbudte stoffer hovedsagelig kommer i handelen gennem mere eller mindre grove forfalskninger og tyveri, skulle der være gode muligheder for ved denne skærpede lovgivning at føre en mere effektiv kontrol end hidtil med misbruget af disse stoffer. Der foreslås bøde, hæfte, endog indtil 2 års fængsel for urigtige oplysninger, som kan skaffe folk i ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer.

Jeg tror ikke, vort parti kan have noget imod, at folk, der for simpel vindings skyld er med til at friste svage sjæle og udsætte dem for alvorlig fare, på forhånd ved, hvad de indlader sig på, og hvilken risiko de løber. Kan loven medvirke til, at nettet strammes om dem, der vil ødelægge sig selv eller tjene penge på at ødelægge andre, kan det radikale venstre ikke have noget imod, at

pligt og ansvar understreges mere eftertrykkeligt, end det hidtil er sket.

Petra Petersen: Også jeg føler trang til at sige, at det udvalg, som har været nedsat af indenrigs- og boligministeriet til behandling af det foreliggende spørgsmål, har udført et godt stykke arbejde ved udarbejdelsen af betænkningen. Det er et meget overskueligt materiale, der foreligger, som har gjort det let for os andre at tage stilling til lovforslagene. Det er naturligt, at den højtærede indenrigs- og boligminister har lagt sit forslag om ændring i lægeloven så tæt op ad det forslag, der er udarbejdet af udvalget, som tilfældet er. Der er dog en enkelt ting, jeg savner i lovforslaget, en ting, som udvalgets medlemmer selv har været opmærksomme på. Jeg synes, at en læge absolut bør nægte at udstede recept på euforiserende stoffer til en eufoman udenfor sin egen patientkreds. Jeg er klar over, at vore læger har store vanskeligheder med de syge mennesker, der er ødelagt af misbrug af euforiserende stoffer, og jeg forstår også, at det kan være nødvendigt for en læge at give en sådan patient en enkelt injektion, men dermed mener jeg dog at hans pligt må være ophørt. Han kan henvise til hospitalsindlæggelse og behandling der; så går den syge ikke fra lægen med en recept, som giver ham og andre lejlighed til at fortsætte misbruget. Det er muligt, at den vejledning, som af udvalget foreslås sendt til lægerne, kan præcisere dette klart nok, men det er alligevel for mig et spørgsmål, om det giver tilstrækkelig kontrol. En læge kan udmærket godt udstede recept til en eufoman, som med held hemsøger mange andre læger, uden at sundhedsstyrelsen griber ind. Jeg tænker her på, at der i betænkningen på side 68 fortælles om en sådan eufoman, der gennem 5—6 måneder har opsøgt ca. 150 læger og selv mener at have opnået recept hos ca. 90. Hvis der nu er tale om en læge, der i almindelighed ikke har mange patienter, som bruger euforiserende stoffer, kan han i god tro give denne eufoman en recept på et af disse stoffer, og sundhedsstyrelsen finder ingen anledning til at gribe ind, hvis det ikke er en læge, der i almindelighed udsteder mange af den slags recepter.

[Petra Petersen.]

Selvom 1 000—2 000 eufomaner er mange — og det er de 2 000 for mange, hvis antallet er dette, fordi det altid er beklageligt, at mennesker ødelægger sig selv — finder jeg dog, at den farligste gruppe er den gruppe 3, der omtales i betænkningen, nemlig personer, som indtager stofferne klikevis og kun eller dog i overvejende grad i nydelseshensigt, og som må antages ofte at være kommet ind på misbruget gennem påvirkning fra kammerater. Det er rigtigt, hvad der står i betænkningen, at det er forhulede personer af begge køn, der holder til i Nyhavn eller andre lignende kvarterer. Det er personer, der har vænnet sig til brugen af de farlige stoffer, og som for at tjene penge til næste dosis sælger stofferne til andre svage sjæle. Det er muligt, at man vil karakterisere disse mennesker som svage karakterer, men det er vel meget ofte mennesker, for hvem noget er gået i stykker, måske mennesker, der med drømmen om lykke og en lys fremtid er søgt ind til storbyen, men ikke har fundet det, de håbede at finde. Mange af disse står ikke til at redde, men vigtigt er det at søge at hindre, at de får lejlighed til at drage andre med sig nedad.

Jeg tror, at ved at gennemføre disse lovforslag vil man kunne opnå en del, og jeg skal give mit partis tilsagn om en velvillig og hurtig behandling.

Viggo Starcke: Den foreliggende udmærkede betænkning om misbrug af euforiserende stoffer gør det nødvendigt i en ordførertale at gå i detaljer. Jeg synes ikke, der er nogen grund til her at gennemtræve alle problemerne, hverken statistisk, toksikologisk eller farmakologisk. Det, som er det afgørende, er, at man vil forhindre en videre udvikling af det stigende misbrug af disse stoffer. Selvom det måske kan siges, at 1 000 eller 2 000 mennesker er mange, må problemet alligevel siges at være lille for øjeblikket, og hvis ikke hensigten var helt at standse denne udvikling for fremtiden for ikke at komme til at stå overfor en ulykkelig udvikling, ville man nok kunne sige om de forelagte lovforslag, at kanonerne her var større end spurvene.

Hvis det kun var sådan, at enkelte mennesker ødelægte sig selv, kunne man godt

hævde, at det måtte blive deres egen sag, men for det første har disse mennesker ofte ansvaret for andre, og for det andet breder smitten sig i vaner og optræden, en socialpsykisk smitte, og derfor får sagen en meget større betydning, end hvis det kun drejede sig om få private, individuelle laster. Flertallet af de mennesker, der bukker under for denne last, er fra naturens hånd udrustet med en vis disposition i den retning. Det er oftest holdningsløse psykopater. Såvidt jeg ved, er det de fleste lægers erfaring, at f. eks. manio-depressive patienter, patienter, der kommer ind i en nedtrykt, melankolsk fase og der ofte får en ret langvarig behandling med meget store opiums-doser, praktisk talt aldrig bliver morfinister eller opiofager, hvorimod psykopater har en vis disposition for enten at blive drankere eller narkomane eller eufomane, og nu er psykopater jo ikke ualmindelige.

Det, som man ikke må glemme, når man taler om disse stoffer, er den gavn, man har haft i hvert fald af opium og morfin til bekæmpelse af smerte. For de mennesker, der lider af overordentlig smertefulde sygdomme som kolik og neuralgi, har disse smertestillende midler ofte været en ven, og der findes sygdomme, hvor f. eks. morfin ikke blot stiller smerter, men også er et vigtigt behandlingsstof; dette gælder således ved akutte anfald af nyresten eller ved den meget farlige hjertesygdom, som man kalder coronartrombose. Det sociale problem gælder ikke så meget det smertestillende som den nydelse, den rus, den eufori, som disse stoffer giver, hvorved de tvinger menneskene ind i en flugt fra virkeligheden. Noget sådant nedbryder både menneskers karakter og helbred.

Såvel af de foreliggende lovforslag som af betænkningen fremgår det, at de mennesker, der har med disse stoffer at gøre, selvfølgelig er særlig udsat for at blive fristet, og det gælder specielt lægerne, der har ordinationsret og undertiden ordinationspligt. Blandt disse læger findes der også svage karakterer, men en undskyldning er, at lægen ofte har 24 timers arbejdsdag. Han har måske været ude hele natten i fødselshjælp og skal derefter igennem hele dagen med sygebesøg og konsultation, derefter sygebesøg igen, og måske bliver han kaldt ud 2, 3 eller 4 gange den næste nat. Sådan en

[Viggo Starcke.]

læge er fredløs og kan sommetider fristes ind på denne uvane. Men nu, da vi taler om dette problem, vil jeg dog henstille til den højtærede minister at se lidt på bemærkningerne til lovforslaget om udøvelse af lægegerning. Der står bl. a.:

„Misbrug af euforiserende stoffer kan måske siges at være en erhvervssygdom hos læger.“

Folk, der ikke er tilstrækkelig inde i sagerne, kan derigennem få den opfattelse, at det er søreme noget, alle læger lider af, og det er ganske urigtigt, det drejer sig kun om et meget ringe antal læger. Jeg synes derfor egentlig, det vil være rigtigt, om man i udvalget kunne nå til en bedre formulering på dette punkt.

Det, det drejer sig om, er forebyggelse af eufomanien. Når først disse mennesker er blevet stærkt afhængige af deres last, er en behandling meget vanskelig, og den hjælper kun i få tilfælde, men selvom den kun hjælper i 5 eller 10 pct. af tilfældene, er dette også værdifuldt. Som det også fremgår af betænkningen, er det en almindelig erfaring, at det er overordentlig vanskeligt at behandle sådanne patienter i praksis udenfor en lukket anstalt, for det første, fordi man ikke har noget hold på patienterne og deres evne til at skaffe sig stofferne andetsteds fra, men også af en anden, meget vigtig grund, som jeg ikke synes udvalget har været tilstrækkelig opmærksom på, nemlig, at det store flertal af læger næsten aldrig ser morfinister. Hvis vi tager eufomane under eet, anslår man deres antal til at være ca. 1 500 i hele landet, og der er 4 300 læger, d. v. s., at der ikke er en til hver. Nu ved jeg godt, at disse eufomane jo ofte søger flere læger, men den enkelte læges erfaring fra behandlingen i disse tilfælde må ganske uvilkårligt være så ringe, at man derigennem får noget af forklaringen på de dårlige resultater, man opnår.

Der er en anden ting, som jeg gerne lige vil bede den højtærede minister overveje. I forslag til lov om euforiserende stoffer tales der i § 1 om „internationale vedtagelser“ eller efter „sundhedsstyrelsens skøn“, og i stk. 2 siges: „Ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af sådanne stoffer er

forbudt“. I bemærkningerne til § 1 skrives endvidere, at „det er tanken foreløbig i medfør af denne bestemmelse at udstede et fuldstændigt forbud mod præpareret opium“. Nu er præpareret opium allerede forbudt, men i den formulering, det står i her, kan det juridisk betyde, at ikke blot opium som sådant, men også et stof som f. eks. 10 pct. opløsning af opium er forbudt, og i lægebehandlingen kan vi ikke i øjeblikket undvære dette stof. Jeg har ikke noget imod det, der står, men jeg synes blot, der er en uklarhed og en usikkerhed i rækkevidden af disse ord, fordi formuleringen i § 1 er så absolut, at den egentlig må dække ikke blot opium, men også alle derivater og tilberedelsesformer deraf.

Jeg skal ikke brede mig længere, men sige dette, at i lægestanden hilser vi disse lovforslag velkommen. Det gælder heller ikke mindst den bestemmelse, hvorefter man kan skride ind overfor læger, der misbruger stofferne, at man først kan fratage dem ordinationsretten, derefter pålægge dem at føre nøjagtige fortegnelser over deres ordinationer, alt dette forinden man skrider til de store, voldsomme indgreb, som det er at blive frataget sin praksisret eller blive delagtiggjort i en offentlig proces. Jeg tror, dette er en meget effektiv og human fremgangsmåde, som jeg gerne vil komplimentere udvalget for.

Hvis man kunne komme misbruget af disse rusgifte til livs, ville man være nået langt. Det er jo en ret moderne sygdom i den vestlige verden, i Orienten har den været det i årtusinder. Jeg ved ikke, om den højtærede minister er opmærksom på, at ligesom Mose-loven indeholder ti bud, har også buddhisterne en række bud, dog kun i et antal af fem, og de lyder sådan: Du må ikke myrde! Du må ikke stjæle! Du må ikke hore! Du må ikke lyve! Du må ikke beruse dig! Den høje agtelse for den menneskelige dømmekraft og den menneskelige tanke, som ligger i dette, set på baggrund af en social tilstand i Orienten, hvor disse stoffer har været ganske overordentlig stærkt misbrugt gennem lange tider, synes jeg er interessant. Jeg lykønsker ministeren til gennemførelsen af disse lovforslag, og jeg vil lykønske ham endnu mere, hvis det høje ministerium også vil give sig i lag med at bekæmpe den øko-

[Viggo Starcke.]

nomiske eufori i samfundet, som man kalder inflation, og som har lige så ødelæggende virkninger.

Indenrigs- og boligministeren (Kjærboel): Jeg takker de ærede ordførere for deres velvilje overfor de foreliggende lovforslag. Det er indlysende, at jeg er villig til i et udvalg at drøfte de forskellige synspunkter, der har været fremme, og som bl. a. gik ud på, at forslagene ikke i alle tilfælde er vidtgående nok.

Uden at jeg tør indlade mig i en større diskussion med et så sagkyndigt medlem som det ærede medlem hr. Viggo Starcke, vil jeg dog sige, at det forekommer mig, at det ærede medlem, samtidig med at han var utilfreds med bemærkningerne til lovforslaget vedrørende ændring i lov om udøvelse af lægegerning, idet han anførte, at der stod:

„Misbrug af euforiserende stoffer kan måske siges at være en erhvervssygdom hos læger“,

gennem sine bemærkninger i høj grad underbyggede, at det i mange tilfælde er en erhvervssygdom.

Endvidere må det ærede medlem hr. Viggo Starckes udtalelse i forbindelse med bemærkningerne til § 1 i lovforslaget om euforiserende stoffer bero på en misforståelse. Det hedder her:

„Det er tanken foreløbig i medfør af denne bestemmelse at udstede et fuldstændigt forbud mod præpareret opium . . .“.

Det vil altså sige, at det ikke er tanken at ville hindre indførsel af opium i almindelighed — og det beder jeg det ærede medlem være opmærksom på.

Det er de få bemærkninger, jeg har at gøre, og jeg skal som sagt være villig til i et udvalg at drøfte de tre lovforslag nærmere.

Viggo Starcke: Jeg takker den højtærede minister for hans svar, men understreger, at af den form, bemærkningen om lægerne har i lovforslaget, får man det indtryk, at det er en udbredt og meget hyppig last hos læger, og det synes jeg man bør undgå, for det er kun ganske enkelte læger, der lider af denne last.

Indenrigs- og boligministeren (Kjærboel): Jeg er stadig ængstelig for at indlade mig i

større diskussion med det ærede medlem hr. Viggo Starcke — men at der af den ordlyd, bemærkningerne har fået, skulle kunne udledes, at lægerne i almindelighed misbruger disse euforiserende stoffer, kan jeg ikke se; det må vist nærmest karakteriseres som en overdrivelse, når det ærede medlem opfatter bemærkningerne på den måde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Mærk: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Første næstformand (Arnth Jensen): Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Udvalget angående forslag til lov om forældelse af ydelser i henhold til eengangsskatteloven har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 25. januar kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning,

Forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed og

Forslag til lov om euforiserende stoffer.

2) *Tredie behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov nr. 69 af 7. marts 1952 om oprettelse af havebrug og havelodskolonier m. m.

3) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingets beslutning vedrørende en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1926 vedtagen konvention om indførelse af forenklinger i tilsynet med udvandrere ombord i skibe.

[Første næstformand.]

4) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående et af den internationale arbejdskonference i Genève i 1936 vedtaget udkast til konvention angående lavalder for børns arbejde til søs (revideret 1936).

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om forældelse af ydelser i henhold til eengangsskatteloven.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om foretagelse af visse ekspropriationer m. v.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om midlertidige driftslån til vanskeligt stillede privatbaner.

Første næstformand meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14.

45. møde.

Tirsdag den 25. januar kl. 14.

Formanden: Folketingsmand Heick har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for handel, industri og søfart at stille følgende spørgsmål:

Hvilke oplysninger kan ministeren give om minefaren i dag ved sejlads på Flensborg fjord?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning, forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirkksomhed og forslag til lov om euforiserende stoffer.

Valgt blev: *Mørk, Kaj Andresen, Ditlevsen, Lysholt Hansen, Johs. E. Larsen, K. Axel Nielsen, Viola Nørlov, Axel Ivan Pedersen, Ladefoged, Vagn Bro, Marius Buhl, Henry Hansen, Helga Pedersen, Poul Claussen, Bruun de Neergaard, Hanne Budtz og Ingeborg Refslund Thomsen.*

Den næste sag var:

Tredie behandling af forslag til lov om ændring af lov nr. 69 af 7. marts 1952 om oprettelse af havebrug og havelodskolonier m. m.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1852).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 112 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Derpå foretoges:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende en af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1926 vedtagen konvention om indførelse af forenklinger i tilsynet med udvandrere ombord i skibe.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1821).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning

vedtoges enstemmigt med 121 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet økonomi- og arbejdsministeren meddelelse om denne vedtagelse.